

ISSN 0348-8705

Svenska Uneskorådets skriftserie 1/1995
(nytryck av nr 5/1984)

**Konvention om skydd av
kulturföremål i händelse av
väpnad konflikt
(Haag-konventionen 1954)**

Stockholm 1995

Innehållsförteckning

Förord	4
Konvention om skydd för kulturessendom i händelse av väpnad konflikt	6
Kapitel I – Allmänna bestämmelser om skydd	7
Kapitel II – Speciellt skydd	11
Kapitel III – Transport av kulturessendom	14
Kapitel IV – Personal	16
Kapitel V – Det karakteristiska emblemet	17
Kapitel VI – Konventionens tillämpningsområde	19
Kapitel VII – Tillämpning av konventionen	21
Slutbestämmelser	25
Tillämpningsföreskrifter för konventionen om skydd av kulturessendom i händelse av väpnad konflikt	32
Kapitel I – Kontroll	32
Kapitel II – Särskilt skydd	37
Kapitel III – Transport av kulturföremål	43
Kapitel IV – Det karakteristiska emblemet	45
Protokoll	48
Resolutioner	53

Förord

Den allmänna utvecklingen i världen och en rad enskilda händelser under femårsperioden 1944 till 1949 fick avgörande betydelse för det arbete, som under 1950-talet ledde fram till nya internationella regler för skyddet av kulturarvet.

På den negativa sidan fanns den snabba upptrappning av vapenmakten i världen och vapnens ökade förstörelsekraft. Särskilt anmärkningsvärd var utvecklingen av flygbombningarna, först genom massiva insatser med en ny generation av tunga bombplan som ledde till tidigare okänd förstöring av hela områden och som kulminerade i den totala förstörelsen i februari 1945 av Dresdens historiska kärna. Sedan kom användningen av atomvapen, först mot Hiroshima och därefter mot Nagasaki.

På den positiva sidan fanns tillkomsten av internationella organisationer med anknytande lagstiftning – skapandet av Förenta Nationerna och dess organisation för utbildning, vetenskap och kultur, Unesco, liksom utgången av rättegångarna i Nürnberg mot krigsförbrytare, bl.a. rättegången mot Göring och Rosenberg för brott mot kulturregdom. De negativa erfarenheterna från andra världskriget ledde samtidigt till en utveckling av den humanitära rätten och tillkomsten av nya konventioner, särskilt 1948 års Folkmordskonvention och 1949 års Genevekonventioner som hade initierats av Röda korset.

För skyddet av kulturarvet byggde man vidare på det arbete som hade gjorts av Nationernas Förbunds International Museums Office och den 14 maj 1954 antogs i Haag Konventionen om

skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt. Till konventionen knöts tillämpningsföreskrifter och ett särskilt protokoll. Tillsammans bildar dessa dokument vad som i dagligt tal kallas 1954 års Haag-konvention.

Trots mycket debatt och skillnader i uppfattning kring vissa detaljer – särskilt på det praktiska planet – innebar 1954 års Haagkonvention att man nådde enighet på en rad viktiga punkter. Särskilt viktig var uppslutningen kring principen att de enskilda ländernas kulturegendom är delar av mänsklighetens gemensamma kulturarv och att det därför behövs regler på internationell nivå för att skydda kulturegendom.

I oktober 1994 hade 85 stater anslutit sig till Haag-konventionen. Den svenska anslutningen kom först 1985 och markerade då ett ökat svenskt intresse för internationellt samarbete på kulturområdet. Året innan hade Sverige också anslutit sig till 1972 års konvention om skydd för världens kultur- och naturarv, den s.k. Världsarvskonventionen.

Gemensamt för de båda konventionerna är uppmaningen till världens länder att slå vakt om ett gemensamt kulturarv i form av kulturminnen och kulturmiljöer. Medan Haag-konventionen i begreppet kulturegendom innefattar kulturföremål i form av konst, manuskript, böcker och föremål av historiskt eller arkeologiskt intresse omfattar Världsarvskonventionen vid sidan av kulturmiljöer också naturformationer och naturmiljöer. En annan skillnad är att Haag-konventionen är inriktad på att förebygga att kulturegendom skadas i krig eller motsvarande konflikter medan Världsarvskonventionen vill uppmärksamma behovet av insatser för att möta fredstida hot bl.a. mot de allra värdefullaste delarna av världens kultur- och naturarv.

Betydande insatser har gjorts särskilt under de senaste åren för att fullgöra de åtaganden som följer av den svenska anslutningen

---

till 1954 års Haag-konvention. Det gäller utvecklingen av ett samarbete mellan de kulturvårdande myndigheterna och försvaret liksom utvecklingen av riktlinjer för skyddet av kulturarvet i Sverige.

De senaste tio årens händelser, särskilt i Ex-Jugoslavien, Kambodja, Mellanöstern och Afrika har samtidigt visat hur utsatt kulturarvet är också i dag när konflikter utvecklas till krig. Det gäller inte minst när konflikterna har starka etniska inslag. För Unesco som har ansvaret för de internationella överenskommelserna som gäller kulturegendom har det därför varit angeläget att granska nuvarande regelsystem och formerna för internationellt samarbete. Ett led i det arbetet är övervägandena om en förstärkning av Haag-konventionen som inleddes 1993.

En grundläggande studie av konventionen, dess ställning och funktion både i fredstid och vid konflikter har på Unescos uppdrag genomförts av professor Patrick J. Boylan, vice president i den internationella museiorganisationen ICOM. Arbetet har därefter förts vidare av Unesco i samarbete med experter av skilda slag och resulterat i förslag till komplettering/ändring av vissa delar av konventionen. Förslaget kommer att presenteras för anslutna stater vid ett möte hösten 1995. Förhoppningen är att staterna skall kunna enas om principerna för en utveckling av 1954 års Haag-konvention till ett instrument som dels kan ge ökade möjligheter att förebygga förstörelse av kulturegendom, dels skapa en plattform för ett effektivare internationellt samarbete.

Margareta Biörnstad

Konvention om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt

antagen i Haag den 14 maj 1954

De höga fördragsslutande parterna,

som erkänner att kulturegendom under senare tiders väpnade konflikter har lidit allvarlig skada och att kulturegendom på grund av krigföringsteknikens utveckling befinner sig i en alltmer ökande fara för ödeläggelse;

som är övertygade om att skada på ett folks kulturegendom, oavsett vilket land den tillhör, är liktydigt, med skada på hela mänsklighetens kulturarv, ty varje folkslag bidrar till världens kultur; som anser att bevarandet av kulturarvet är av stor betydelse för hela jordens befolkning och att det är viktigt, att detta arv blir föremål för internationellt skydd;

som leds av de principer för skydd av kulturvärden under väpnad konflikt som proklamerades i Haag-konventionerna från 1899 och 1907 samt Washingtonpakten den 15 april 1935;

som är av den uppfattningen att sådant skydd inte kan vara effektivt om inte både nationella och internationella åtgärder vidtas i fredstid för att organisera skyddet;

som har bestämt sig för att vidta alla tänkbara åtgärder för att skydda kulturvärden;

har kommit överens om följande bestämmelser.

Kapitel I – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM SKYDD

Artikel 1 – Definition av ”kulturegendom”

I denna konvention avses med termen ”kulturegendom”, utan hänsyn till ursprung eller äganderätt,

- a) fast och lös egendom av stor betydelse för varje folks kulturarv, såsom minnesmärken, kyrkliga eller profana, av arkitektonisk, konstnärlig eller historisk art; arkeologiska miljöer; grupper av byggnader som i sin helhet har historiskt, eller konstnärligt intresse; konstverk; manuskript, böcker och andra föremål av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt intresse; såväl som vetenskapliga samlingar och betydande samlingar av böcker eller arkiv eller av reproduktioner av de objekt som ovan beskrivits;
- b) byggnader vars huvudändamål är att vara förvarings- och utställningsplats för sådan lös kulturegendom som anges under a), såsom muséer, stora bibliotek, arkiv och skyddsrum som i händelse av väpnad konflikt kan ge skydd för den lösa kulturegendom som anges under a);
- c) centra som inrymmer ett stort antal av sådan kulturegendom som anges under a) och b) och som i det följande kallas ”centra för minnesmärken”.

Artikel 2 – Beskydd av kulturegendom

I denna konvention avses med ”skydd av kulturegendom” skydd av och respekt för sådan egendom.

Artikel 3 – Skydd av kulturegendom

De höga fördragsslutande parterna åtar sig att i fredstid förbereda skyddet för kulturegendom inom sitt eget territorium mot förutsebara följder av en väpnad konflikt genom att vidta sådana åtgärder som de anser erforderliga.

Artikel 4 – Respekt för kulturegendom

1) De höga fördragsslutande parterna förbinder sig att respektera kulturegendom såväl inom sitt eget territorium som inom andra höga fördragsslutande parter territorium genom att avhålla sig från att använda egendomen och dess närmaste omgivning, eller anordningar som används för dess skydd, för ändamål som skulle kunna utsätta dem för skada eller förstörelse i händelse av väpnad konflikt och genom att avhålla sig från varje fientlig handling riktad mot sådan egendom.

2) De förpliktelser som nämns i punkt 1 i denna artikel kan åsidosättas endast i de fall då militära skäl absolut kräver sådant åsidosättande.

3) De höga fördragsslutande parterna åtar sig vidare att förbjuda och, om nödvändigt, sätta stopp för varje form av stöld, plundring eller bortförande av kulturegendom och varje form av vandalism riktad mot kulturegendom. De skall avhålla sig från att

rekvirera lös kulturegendom som befinner sig på en annan fördragsslutande parts territorium.

4) De skall avhålla sig från varje vedergällningsaktion riktad mot kultur egendom.

5) Ingen hög fördragsslutande part kan undandra sig de förpliktelser som enligt denna artikel åvilar denna gentemot en annan hög fördragsslutande part med hänvisning till att denna inte har vidtagit de skyddsåtgärder som anges i artikel 3.

Artikel 5 – Ockupation

1) Varje hög fördragsslutande part, som helt eller delvis har ockuperat en annan hög fördragsslutande parts territorium, skall såvitt möjligt stödja de behöriga nationella myndigheterna i det ockuperade landet för att trygga och bevara landets kulturegendom.

2) Visar det sig nödvändigt att vidta åtgärder för att bevara kulturegendom som befinner sig på ockuperat territorium och har skadats vid krigsoperationer och de behöriga nationella myndigheterna inte har möjlighet att vidta sådana åtgärder, skall ockupationsmakten såvitt möjligt och i nära samarbete med nämnda myndigheter vidta de nödvändigaste åtgärderna, som syftar till ett bevarande av kulturendomen.

3) Varje hög fördragsslutande part, vars regering av en motståndsrörelses medlemmar betraktas som den legitima regeringen, skall om möjligt göra motståndsrörelsens medlemmar uppmärksamma på att de är skyldiga att rätta sig efter de bestämmelser i konventionen som rör respekten för kulturegendom.

Artikel 6 – Märkning av kulturegendom

I enlighet med bestämmelserna i artikel 16 kan kulturegendom förses med ett karakteristiskt emblem för att underlätta identifieringen av denna.

Artikel 7 – Militära förhållningsregler

1) De höga fördragsslutande parterna åtar sig att i fredstid i sina militära reglementen och instruktioner införa bestämmelser som kan säkerställa efterlevnaden av denna konvention och bland de väpnade styrkorna främja en anda av respekt för alla folks kultur och kulturegendom.

2) De höga fördragsslutande parterna åtar sig att i fredstid inom sina väpnade styrkor planlägga och upprätta en egen administration eller specialtränad grupp av personal som kan ha till uppgift att säkerställa respekten för kulturegendom och samarbeta med de civila myndigheter som är ansvariga för deras skydd.

Kapitel II – SPECIELLT SKYDD

Artikel 8 – Beviljande av speciellt skydd

- 1) Ett begränsat antal skyddsrum för att i händelse av väpnad konflikt skydda lös kulturegendom, centra för kulturminnesmärken och annan fast kulturegendom av mycket stor betydelse kan sättas under speciellt skydd under förutsättning att
  - a) de befinner sig på tillräckligt stort avstånd från stora industrier eller viktiga militära mål, som utgör sårbara punkter, som t.ex. flygplatser, radiostationer, industrier som arbetar för försvaret, hamnar och järnvägsstationer av viss betydelse eller viktiga kommunikationslinjer;
  - b) de inte används för militära ändamål.
- 2) Ett skyddsrum för lös kulturegendom kan också ställas under speciellt skydd, oavsett var det ligger, om det är så konstruerat att det sannolikt inte kan skadas av bomber.
- 3) Ett centrum för kulturminnesmärken skall anses användas för militära ändamål, om det används för transport av militär personal eller materiel, även i transit. Detsamma gäller om det inom centret bedrivs verksamhet som är direkt förbunden med militära operationer, inkvartering av militär personal, eller produktion av krigsmateriel.
- 4) Bevakning av kulturegendom, som nämns under punkt 1.) ovan, genom väpnade och därtill bemyndigade vakter eller närvaro av sådana polisstyrkor som normalt är ansvariga för lugn och ordning skall inte anses som användning för militärt ändamål.
- 5) Om kulturegendom som nämns under punkt 1) ovan befinner sig nära ett viktigt militärt mål av det slag som anges under

samma punkt, kan den ändå ställas under särskilt skydd om den höga fördragsslutande part som anhåller om sådant skydd åtar sig att i händelse av väpnad konflikt inte använda detta mål och att i synnerhet, om det är fråga om en hamn, järnvägsstation eller flygplats, avleda all trafik därifrån. I så fall skall en sådan avledning av trafiken förberedas i fredstid.

6) Särskilt skydd tillförsäkras kulturegendom genom att den införs i "Internationella registret för kulturegendom under särskilt skydd". Sådan registrering skall endast ske i enlighet med bestämmelserna i denna konvention och de villkor som anges i reglerna för genomförande av konventionen.

Artikel 9 – Immunitet för kulturegendom under särskilt skydd

De höga fördragsslutande parterna åtar sig att säkerställa immunitet för kulturegendom under särskilt skydd från den tidpunkt då den införts i det internationella registret genom att avhålla sig från varje fientlig handling riktad mot sådan egendom och, med undantag av de tillfällen som anges i artikel 8 punkt 5), från varje användning av sådan egendom eller dess omgivning för militära ändamål.

Artikel 10 – Identifiering och kontroll

Under väpnad konflikt skall kulturegendom under särskilt skydd förses med ett karakteristiskt emblem, som beskrivs i artikel 16, och vara tillgänglig för internationell kontroll i enlighet med vad som fastställts i reglerna för genomförande av konventionen.

Artikel 11 – Upphävande av immunitet

1) Om de höga fördragsslutande parterna överträder bestämmelserna i artikel 9, vad gäller kulturegendom under särskilt skydd, skall motparten så länge överträdelsen pågår, vara löst från förpliktelsen att säkerställa immuniteten för ifrågavarande kulturegendom. Inte desto mindre skall den sistnämnda parten, när så är möjligt, först begära att överträdelsen upphör inom rimlig tid.

2) Bortsett från det fall som anges under punkt 1) i denna artikel skall immuniteten för kulturegendom under särskilt skydd upphävas endast i undantagsfall, då det föreligger tvingande militär nödvändighet, och endast så länge som denna nödvändighet varar. Att sådan nödvändighet föreligger kan fastställas endast av chefen för en styrka av en divisions storlek eller större. När förhållandena så medger, skall motparten i god tid underrättas om beslutet att upphäva immuniteten.

3) Den part som upphäver immuniteten skall så snart som möjligt skriftligen underrätta den generalkommissarie för kulturegendom som anges i reglerna för genomförandet av konventionen och redogöra för anledningen till upphävandet.

Kapitel III – TRANSPORT AV KULTUREGENDOM

Artikel 12 – Transport under särskilt skydd

- 1) Transporter som uteslutande gäller flyttning av kulturegendom, antingen inom en stats territorium eller till en annan stats territorium, kan på anmodan av den berörda höga fördragsslutande parten ske under särskilt skydd i enlighet med de villkor som närmare anges i konventionens tillämpningsföreskrifter.
- 2) Transporter under särskilt skydd skall ske under den internationella övervakning som anges i ovannämnda regler och skall vara försedda med det karakteristiska emblem som beskrivs i artikel 16.
- 3) De höga fördragsslutande parterna skall avhålla sig från varje fientlig handling riktad mot transporter som står under särskilt skydd.

Artikel 13 – Brådslande transporter

- 1) Om en hög fördragsslutande part anser att en viss kulturegendoms säkerhet kräver att den flyttas och att ärendet är av så brådslande natur att det förfarande som fastställs i artikel 12 inte kan följas, särskilt i början av en väpnad konflikt, kan transporten förses med det karakteristiska emblem som beskrivs i artikel 16, under förutsättning att den ansökan om immunitet som avses i artikel 12 inte ingivits och avslagits. Såvitt möjligt bör motparten underrättas om flyttningen. Transporter som flyttar kulturföremål till ett annat lands territorium får dock inte förses med det karakteristiska emblemet, om de inte uttryckligen tillerkänts immunitet.

2) De höga fördragsslutande parterna skall såvitt möjligt vidta nödvändiga åtgärder för att undvika fientliga handlingar riktade mot transporter som beskrivs i denna artikels punkt 1) och som är försedda med det karakteristiska emblemet.

Artikel 14 – Immunitet mot beslagtagande, uppbringning och kapning

- 1) Immunitet för beslagtagning och uppbringning kan gälla
  - a) kulturegendom som åtnjuter skydd enligt artikel 12 och artikel 13;
  - b) transportmedel som uteslutande används till flyttning av sådan kulturegendom.

- 2) Ingenting i denna artikel skall begränsa rätten att företa visitering och kontroll.

Kapitel IV – PERSONAL

Artikel 15 – Anställda

I den utsträckning så är förenligt med säkerhetshänsyn, skall anställda som har till uppgift att skydda kulturegendom av hänsyn till dessa föremål respekteras, och om de faller i motpartens händer skall de tillåtas fortsätta att fullgöra sina skyldigheter, när den kulturegendom som de har ansvaret för likaledes har fallit i motpartens händer.

Kapitel V – DET KARAKTERISTISKA EMBLEMET

Artikel 16 – Konventionens emblem

- 1) Konventionens karakteristiska emblem skall ha formen av en vapensköld med spetsen nedåt, med ett blå-vitt snedkors (en sköld bestående av en kungsblå fyrkant, vars ena hörn bildar sköldens spets, och en kungsblå triangel ovanför fyrkanten samt en vit triangel på vardera sidan).
- 2) Emblemet kan användas ensamt eller upprepat tre gånger i en grupp som bildar en triangel (en skylt under de två andra) i enlighet med de villkor som anges i artikel 17.

Artikel 17 – Användning av emblemet

- 1) Det karakteristiska emblemet upprepat tre gånger kan endast användas för att identifiera
  - a) fast kulturegendom under särskilt skydd;
  - b) transporter av kulturegendom enligt villkoren i artiklarna 12 och 13;
  - c) improviserade skyddsrum, enligt villkoren i konventionens tillämpningsregler.
- 2) Den karakteristiska symbolen kan användas ensam utslutande för att identifiera
  - a) kulturegendom som inte står under särskilt skydd;
  - b) de personer som är ansvariga för kontroll i enlighet med konventionens tillämpningsregler;
  - c) personal som har till uppgift att skydda kulturegendom;

- d) de identitetskort som nämns i konventionens tillämpningsregler.
- 3) Under väpnad konflikt är det förbjudet att använda det karakteristiska emblemet i andra fall än de som nämns i de föregående punkterna i denna artikel eller använda ett liknande tecken, vilket ändamålet än är.
- 4) Det karakteristiska emblemet får inte anbringas på fast kulturegendom, utan att av den höga fördragsslutande partens behöriga myndigheter ett vederbörligen daterat och undertecknat tillstånd kan uppvisas.

Kapitel VI – KONVENTIONENS TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Artikel 18 – Tillämpning av konventionen

- 1) Bortsett från de bestämmelser som träder i kraft i fredstid skall denna konvention vara tillämplig i händelse av krigsförklaring eller varje annan väpnad konflikt som kan uppstå mellan två eller flera av de höga fördragsslutande parterna, även om krigstillståndet inte erkänts av en eller flera av dem.
- 2) Konventionen skall även vara tillämplig vid alla tillfällen av partiell eller total ockupation av en hög fördragsslutande parts territorium även om ockupationen inte möter väpnat motstånd.
- 3) Om en av de stater som är i konflikt med varandra inte är part i denna konvention, skall de stater som är parter ändå vara bundna av den i sina inbördes förbindelser. De skall vidare vara bundna av konventionen i förhållande till den förstnämnda staten, om denna stat har förklarat att den godtar konventionens bestämmelser och så länge den tillämpar dessa.

Artikel 19 – Konflikter som inte är av internationell karaktär

- 1) Vid väpnad konflikt av icke-internationell karaktär inom en av de höga fördragsslutande parternas territorium, skall varje part i konflikten vara skyldig att åtminstone tillämpa de bestämmelser i denna konvention som avser respekt för kulturegendom.
- 2) Parterna i konflikten skall genom särskilda avtal söka verkställa konventionens övriga bestämmelser, helt eller delvis.

- 3) Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur kan erbjuda parterna i konflikten sina tjänster.
- 4) Tillämpningen av ovanstående bestämmelser skall inte beröra den rättsliga ställning som tillkommer parterna i konflikten.

Kapitel VII – TILLÄMPNING AV KONVENTIONEN

Artikel 20 – Konventionens tillämpningsföreskrifter

Förfarandet vid tillämpning av denna konvention anges i dess tillämpningsföreskrifter, vilka utgör en integrerad del av konventionen.

Artikel 21 – Skyddsmakter

Denna konvention och dess tillämpningsföreskrifter skall tillämpas i samarbete med de skyddsmakter som är ansvariga för tillvaratagandet av parternas i konflikten intressen.

Artikel 22 – Medlingsförfarande

1) Skyddsmakterna skall erbjuda sina tjänster (bona officia) i alla de fall, då de anser detta vara av värde för skydd av kulturen, särskilt om det råder oenighet mellan parterna i konflikten rörande tillämpningen eller tolkningen av bestämmelserna i denna konvention eller i dess tillämpningsföreskrifter.

2) I detta syfte kan var och en av skyddsmakterna på uppmaning av en av parterna eller av generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur eller på eget initiativ föreslå parterna i konflikten ett möte mellan deras representanter och särskilt de myndigheter som är ansvariga för skydd av kulturen, om så anses skäligt inom ett på lämpligt sätt utvalt neutralt territorium. Parterna i konflikten skall vara skyldiga att efterkomma de förslag till möte som tillställs dem. Skydds-

makterna skall föreslå parterna i konflikten att godkänna en person från en neutral stat eller en person som föreslagits av generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur, och denna person skall anmodas att delta i ett sådant möte i egenskap av ordförande.

Artikel 23 – Unescos medverkan

- 1) De höga fördragsslutande parterna kan vända sig till Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur för att få teknisk hjälp med att organisera skyddet för sin kulturregen- dom eller med vilket annat problem som helst, som kan uppstå i samband med tillämpningen av denna konvention eller dess tillämpningsbestämmelser. Organisationen skall bevilja sådan hjälp inom ramen för sitt program och sina medel.
- 2) Organisationen är bemyndigad att på eget initiativ framlägga förslag i detta ärende till de höga fördragsslutande parterna.

Artikel 24 – Särskilda avtal

- 1) De höga fördragsslutande parterna kan ingå särskilda avtal rörande alla de frågor som de anser det vara lämpligt att anta en särskild bestämmelse om.
- 2) Särskilda avtal, som skulle inskränka det skydd som denna konvention ger kulturregen- dom eller den personal som skyddar dessa värden, får inte ingås.

Artikel 25 – Spridning av konventionen

De höga fördragsslutande parterna åtar sig att såväl i fredstid som under väpnad konflikt i största möjliga utsträckning sprida denna konventionstext och dess tillämpningsföreskrifter i sina respektive länder. De åtar sig i synnerhet att låta studiet härav ingå som ett led i den militära utbildningen och om möjligt också i kurser för civila, så att konventionens principer blir kända av hela befolkningen och särskilt av de väpnade styrkorna och av personal som skyddar kulturegendom.

Artikel 26 – Översättningar och rapporter

- 1) De höga fördragsslutande parterna skall genom generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur tillstålla varandra de officiella översättningarna av denna konvention och av dess tillämpningsföreskrifter.
- 2) Vidare skall de minst vart fjärde år sända generaldirektören en rapport, som ger alla upplysningar de anser vara av vikt rörande de förberedelser som vidtagits för att uppfylla bestämmelserna i denna konvention och i dess tillämpningsföreskrifter.

Artikel 27 – Möten

- 1) Generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur kan efter styrelsens godkännande sammankalla representanter för de höga fördragsslutande parterna till möten. Han är skyldig att sammankalla ett sådant möte, om minst en femtedel av de höga fördragsslutande parterna anhåller härom.

2) Utan förfång för andra uppgifter, som den tilldelats i denna konvention eller dess tillämpningsföreskrifter, skall konferensens ändamål vara att utreda problem rörande tillämpningen av konventionen och dess tillämpningsföreskrifter och att avge rekommendationer i detta hänseende.

3) Mötet kan vidare företa en revidering av konventionen eller dess tillämpningsföreskrifter, om flertalet av de höga fördragsslutande parterna är representerade och i enlighet med bestämmelserna i artikel 39.

Artikel 28 – Sanktioner

De höga fördragsslutande parterna åtar sig att inom ramen för sin allmänna brottslagstiftning vidta alla nödvändiga åtgärder för att väcka åtal och vidta andra straffrättsliga eller disciplinära åtgärder mot personer, av vilken nationalitet de vara må, som överträder eller ger order om överträdelse av bestämmelserna i denna konvention.

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 29 – Språk

- 1) Denna konvention är avfattad på engelska, franska, ryska och spanska, och de fyra texterna är lika giltiga.
- 2) Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur skall ombesörja översättning av konventionen till general-konferensens övriga officiella språk.

Artikel 30 – Undertecknande

Denna konvention skall vara daterad den 14 maj 1954 och skall intill den 31 december vara öppen för undertecknande av alla stater som inbjudits till den konferens som hölls i Haag från den 21 april 1954 till den 14 maj 1954.

Artikel 31 – Ratificering

- 1) Denna konvention skall ratificeras av de stater som har undertecknat den i enlighet med deras respektive konstitutionella förfaranden.
- 2) Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

Artikel 32 – Anslutning

Från den dag då denna konvention träder i kraft skall den vara öppen för anslutning för alla de i artikel 30 omnämnda staterna som inte har undertecknat den och för varje annan stat som av styrelsen i Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur inbjuds att ansluta sig. Anslutning skall ske genom deponering av anslutningsinstrument hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

Artikel 33 – Ikraftträdande

- 1) Denna konvention träder i kraft tre månader efter det att fem ratifikationsinstrument har deponerats.
- 2) Därefter träder konventionen i kraft för varje hög fördragsslutande part tre månader efter det att dess ratifikations- eller anslutningsinstrument har deponerats.
- 3) De situationer som avses i artiklarna 18 och 19 medför att ratifikations- eller anslutningsinstrument, som deponerats av parterna i konflikten antingen före eller efter fientligheternas eller ockupationens början, får omedelbar verkan. I sådana fall skall generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur snarast möjligt översända de meddelanden som avses i artikel 38.

Artikel 34 – Faktisk tillämpning

- 1) Varje stat som har undertecknat konventionen den dag den träder i kraft skall vidta alla nödvändiga åtgärder för en faktisk

tillämpning av dess bestämmelser inom sex månader från dagen för ikraftträdandet.

2) Varje stat som deponerar sina ratifikations- eller anslutningsinstrument efter dagen för konventionens ikraftträdande skall vidta nämnda åtgärder inom sex månader från dagen för deponeringen av ratifikations- eller anslutningsdokumenten.

Artikel 35 – Konventionens territoriella räckvidd

Varje hög fördragsslutande part kan vid ratifikation eller anslutning eller när som helst senare genom notifikation till generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur förklara att denna konvention skall utvidgas till att gälla för alla eller något av de territorier för vilkas internationella förbindelser staten är ansvarig. Denna notifikation får giltighet tre månader efter dagen då den mottagits.

Artikel 36 – Förhållande till tidigare konventioner

1) I förhållandet mellan makter, som är bundna av Haag-konventionerna om lagar och bruk i landkrig (IV) och om bombardemang i krigstid förmedelst sjöstridskrafter (IX), antingen konventionerna den 29 juli 1899 eller den 18 oktober 1907, och är parter i denna konvention, skall denna sista konvention komplettera den ovannämnda konventionen (IX) och reglerna i tillägget till den ovannämnda konventionen (IV) samt ersätta det emblem som beskrivs i artikel 5 i den ovannämnda konventionen (IX) med det emblem som beskrivs i konventionens artikel 16 i de fall då användning av detta karakteristiska emblem föreskrivs i denna konvention och dess tillämpningsföreskrifter.

2) I förhållandet mellan makter, som är bundna av Washingtonpakten den 15 april 1935 om skydd av institutioner för konst och vetenskap samt historiska minnesmärken (Roerichpakten) och som är parter i denna konvention, skall sistnämnda konvention komplettera Roerichpakten samt ersätta den igenkänningsflagga som beskrivs i paktens artikel III med det emblem som beskrivs i konventionens artikel 16 i de fall användning av detta karaktäristiska emblem föreskrivs i denna konvention och dess tillämpningsföreskrifter.

Artikel 37 – Uppsägning

- 1) Varje hög fördragsslutande part kan säga upp denna konvention på sina egna vägnar eller på vilket som helst territoriums vägnar, för vars internationella förbindelser den ansvarar.
- 2) Uppsägningen skall ske skriftligt genom en notifikation som deponeras hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.
- 3) Uppsägningen träder i kraft ett år efter mottagandet av notifikationen. Om den uppsägande parten vid utgången av denna period är invecklad i en väpnad konflikt, skall uppsägningen inte träda i kraft förrän fientligheterna upphört eller förrän repatrieringen av kulturegendomen slutförts, beroende på vilket som inträffar sist.

Artikel 38 – Underrättelser

Generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur skall underrätta såväl de stater som avses i artiklarna 30 och 32 som Förenta nationerna om varje

deponering av ratifikations-, anslutnings- eller godtagandeinstrument som nämns i artiklarna 30, 32 och 39 och de notifikationer och uppsägningar som anges i artiklarna 35, 37 och 39.

Artikel 39 – Revidering av konventionen och dess tillämpningsföreskrifter

- 1) Varje hög fördragsslutande part får föreslå ändringar i denna konvention eller i dess tillämpningsföreskrifter. Ändringsförslag skall översändas till generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur, som skall översända dem till varje hög fördragsslutande part med anmodan om att denna inom fyra månader meddelar om den
  - a) önskar att en konferens skall sammankallas för att behandla ändringsförslaget;
  - b) anser att ändringsförslaget skall antas utan konferens; eller
  - c) anser att ändringsförslaget skall avslås utan konferens.
- 2) Generaldirektören skall översända de svar som mottas enligt denna artikels punkt 1) till alla höga fördragsslutande parter.
- 3) Om alla de höga fördragsslutande parter som inom föreskriven tid har tillkännagivit sin ståndpunkt till generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur i enlighet med denna artikels punkt 1) b) meddelar honom att de anser att ändringen skall godkännas utan konferens, skall underrättelse om deras beslut lämnas genom generaldirektörens försorg i enlighet med artikel 38. Ändringen träder i kraft för alla höga fördragsslutande parter nittio dagar efter dagen för en sådan underrättelse.
- 4) Generaldirektören skall sammankalla en konferens med de höga fördragsslutande parterna för att behandla ändringsförslaget,

om han av mer än en tredjedel av de höga fördragsslutande parterna anmodas att göra detta.

5) Ändringar i konventionen eller i dess tillämpningsföreskrifter, vilka behandlats i enlighet med bestämmelserna i föregående punkt, träder i kraft först efter det att de enhälligt antagits av de höga fördragsslutande parter som är representerade på konferensen och godkänts av alla höga fördragsslutande parter.

6) De höga fördragsslutande parternas godkännande av ändringar i konventionen eller i dess tillämpningsföreskrifter, som antagits på den i punkterna 4) och 5) angivna konferensen, skall ges genom deponering av ett formellt instrument hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

7) Sedan ändringar i konventionen eller i dess tillämpningsföreskrifter trätt i kraft, skall konventionen eller dess tillämpningsföreskrifter vara öppna för ratifikation eller anslutning endast i det ändrade skicket.

Artikel 40 – Registrering

I enlighet med artikel 102 i Förenta nationernas stadga skall denna konvention registreras hos Förenta nationernas sekretariat på anmodan av generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.

Upprättad i Haag den 14 maj 1954 i ett enda exemplar, som skall deponeras i arkivet hos Förenta nationernas organisation för

utbildning, vetenskap och kultur och sändas till alla de stater som avses i artiklarna 30 och 32 samt till Förenta nationerna.

Tillämpningsföreskrifter för konventionen om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt

Kapitel I – KONTROLL

Artikel 1 – Internationell lista över personer

Vid konventionens ikraftträdande skall generaldirektören i Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur upprätta en internationell lista över alla personer som de höga fördragsslutande parterna har utsett såsom varande kvalificerade att fullgöra uppdrag som generalkommissarie för kulturegendom. På initiativ av generaldirektören i Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur skall denna lista revideras på grundval av framställningar från de höga fördragsslutande parterna.

Artikel 2 – Organisation av kontrollen

Så snart en av de höga fördragsslutande parterna deltar i en väpnad konflikt, på vilken konventionens artikel 18 är tillämplig,

- a) skall den utse en representant för kulturegendom som befinner sig på dess territorium;
- b) skall skyddsmakten till var och en av de parter som är i konflikt med någon sådan hög fördragsslutande part utse delegater ackrediterade i sistnämnda part i enlighet med artikel 3 nedan;

c) skall en generalkommissarie för kulturegendom utses för den berörda höga fördragsslutande parten i enlighet med artikel 4.

Artikel 3 – Utänmning av skyddsmaktens delegater

Skyddsmakten skall utse sina delegater bland medlemmarna av sin diplomatisk eller konsulära kår eller, med samtycke av den höga fördragsslutande parten, där de skall ackrediteras, bland andra personer.

Artikel 4 – Utänmning av generalkommissarie

1) Generalkommissarien för kulturegendom skall väljas bland de personer som står på den internationella listan efter gemensam överenskommelse mellan de höga fördragsslutande parterna, där han skall ackrediteras, och de skyddsmakter som handlar på motpartens vägnar.

2) Om parterna inte lyckas nå en överenskommelse på denna punkt inom tre veckor från den dag då diskussionerna påbörjats, skall de anmoda presidenten för internationella domstolen att utse generalkommissarien, som inte skall påbörja sitt uppdrag förrän den höga fördragsslutande parten, hos vilken han är ackrediterad, har godkänt hans utänmning.

Artikel 5 – Delegerarnas uppgifter

Skyddsmakternas delegater skall notera överträdelser mot konventionen, med samtycke av den höga fördragsslutande part där de är ackrediterade, undersöka de omständigheter under vilka överträdelserna har ägt rum, göra framställningar på platsen för

att få överträdelserna att upphöra och, om nödvändigt, underrätta generalkommissarierna om sådana överträdelser. De skall hålla honom underrättad om sin verksamhet.

Artikel 6 – Generalkommissariernas uppgifter

- 1) Generalkommissarierna för kulturregimerna skall tillsammans med representanterna för den part som han är ackrediterad hos och med berörda delegater handlägga alla ärenden som föreläggs honom i samband med tillämpningen av konventionen.
- 2) Han skall ha befogenhet att fatta beslut och företa utnämningar i de fall som anges i dess föreskrifter.
- 3) Med samtycke av den part där han är ackrediterad skall han ha rätt att beordra undersökning eller att själv leda denna.
- 4) Han skall gentemot parterna i konflikten eller deras skyddsmakter vidta sådana åtgärder som han anser vara av värde för tillämpningen av konventionen.
- 5) Han skall utarbeta de rapporter som kan vara nödvändiga för tillämpningen av konventionen och sända dem till de berörda höga fördragsslutande parterna och deras skyddsmakter. Han skall sända kopior till generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur, som får använda endast de tekniska data som de innehåller.
- 6) Om det inte finns någon skyddsmakt skall generalkommissarierna utöva skyddsmaktens uppgifter i enlighet med konventionens artikel 21 och 22.

Artikel 7 – Inspektörer och experter

1) När generalkommissarien för kulturegendom efter anmodan av eller efter samråd med berörda delegater anser det nödvändigt, skall han för godkännande av den part där han är ackrediterad föreslå en inspektör för kulturegendom, som skall åläggas ett bestämt uppdrag. Inspektören skall endast vara ansvarig inför generalkommissarien.

2) Generalkommissarien, delegaterna och inspektörerna får be om bistånd av sakkunniga, som likaledes föreslås för godkännande av den höga fördragsslutande part som anges i föregående punkt.

Artikel 8 – Utövande av kontrollen

Generalkommissarierna för kulturegendom, skyddsmakternas delegater samt inspektörer och experter får inte vid något tillfälle överskrida gränserna för sitt mandat. Särskilt skall de beakta säkerhetsbehoven för den höga fördragsslutande part som de är ackrediterade hos och under alla omständigheter handla med hänsyn till de krav som ställs på grund av den militära situationen enligt underrättelse från berörda höga fördragsslutande part.

Artikel 9 – Ställföreträdare för skyddsmakterna

Om en part i konflikten inte, eller inte längre, kommer i åtnjutande av en skyddsmakts verksamhet, kan en neutral stat anmodas att överta de uppgifter som tillkommer skyddsmakten och rör utnämning av en generalkommissarie för kulturegendom i enlighet med det i artikel 4 ovan föreskrivna förfarandet. Den på detta sätt utnämnda generalkommissarien skall, om nödvändigt, över-

låta till inspektörer de uppgifter som skyddsmakternas delegater skall utöva i enlighet med vad som anges i dessa föreskrifter.

Artikel 10 – Utgifter

Lön och utgifter för generalkommissarien för kulturegendom samt inspektörer och sakkunniga skall bestridas av den part där de är ackrediterade. Lön och utgifter för skyddsmakternas delegater skall vara föremål för avtal mellan dessa stater och de stater, vars intressen de tillvaratar.

Kapitel II – SÄRSKILT SKYDD

Artikel 11 – Improviserade skyddsrum

1) Om en hög fördragsslutande part under en väpnad konflikt på grund av oförutsedda omständigheter måste inrätta ett improviserat skyddsrum och önskar att detta skall stå under särskilt skydd, skall den genast anmäla detta till den generalkommissarie som är ackrediterad hos den berörda parten.

2) Om generalkommissarien anser att ett sådant steg med hänsyn till omständigheterna och till betydelsen av den kulturegendom som ges skydd i det improviserade skyddsrummet är berättigat, får han bemyndiga den höga fördragsslutande parten att förse skyddsrummet med det karakteristiska emblem som anges i konventionens artikel 16. Han skall utan dröjsmål meddela sitt beslut till delegaterna från de berörda skyddsmakterna, som var och en inom en tidsfrist av 30 dagar kan beordra att emblemet omedelbart borttas.

3) Så snart delegaterna har tillkännagivit sitt samtycke, eller om tidsfristen på 30 dagar har gått ut utan att någon av de berörda delegaterna har protesterat, och om skyddsrummet enligt generalkommissariens mening uppfyller de villkor som fastslagits i konventionens artikel 8, skall generalkommissarien anmoda generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur att föra in skyddsrummet i registret över kulturegendom under särskilt skydd.

Artikel 12 – Internationellt register över kulturegendom under särskilt skydd

- 1) Ett internationellt register över kulturegendom under särskilt skydd skall upprättas.
- 2) Generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur skall föra detta register. Han skall tillställa Förenta nationernas generalsekreterare och de höga fördragsslutande parterna kopior av registret.
- 3) Registret skall indelas i avsnitt, ett för var och en av de höga fördragsslutande parterna. Varje avsnitt skall delas upp i tre underavsnitt med rubrikerna: skyddsrum, centra för kulturminnesmärken, annan fast kulturegendom. Generaldirektören skall avgöra vilka detaljer varje avsnitt skall innehålla.

Artikel 13 – Anmodan om registrering

- 1) Varje hög fördragsslutande part kan sända generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur en ansökan om införande i registret av vissa skyddsrum, centra för kulturminnesmärken eller annan fast kulturegendom inom sitt territorium. En sådan ansökan skall innehålla en beskrivning av den plats där kulturegendomen är belägen och ett intyg om att egendomen motsvarar bestämmelserna i konventionens artikel 8.
- 2) I händelse av ockupation skall ockupationsmakten vara behörig att inge en sådan ansökan.
- 3) Generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur skall utan dröjsmål sända kopior

av ansökningarna om registrering till samtliga höga fördragsslutande parter.

Artikel 14 – Protester

1) Varje hög fördragsslutande part kan genom en skrivelse ställd till generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur protestera mot registrering av kulturegendom. En sådan skrivelse skall vara honom tillhanda senast fyra månader från den dag då han utsände en kopia av ansökan för registrering.

2) I en sådan protest skall skälen för densamma anföras, varvid enda giltiga skäl är

- a) att egendomen inte är kulturegendom;
- b) att egendomen inte uppfyller de villkor som anges i konventionens artikel 8.

3) Generaldirektören skall utan dröjsmål sända en kopia av protesten till de höga fördragsslutande parterna. Han skall, om så erfordras, inhämta yttrande från den internationella kommittén för minnesmärken, konstnärliga och historiska platser och arkeologiska utgrävningar och även, om han finner det önskvärt, från vilken som helst annan behörig organisation eller person.

4) Generaldirektören eller den höga fördragsslutande part som ansöker om registrering kan göra de framställningar de anser nödvändiga hos de höga fördragsslutande parter som protesterat i syfte att söka verka för att protesten dras tillbaka.

5) Om en hög fördragsslutande part, som i fredstid har ingivit en ansökan om registrering, blir invecklad i en väpnad konflikt innan den berörda kulturegendomen har förts in i registret, skall

egendomen genast föras provisoriskt in i registret i väntan på att protester som kan förväntas eller som redan lagts blir bekräftade, dras tillbaka eller annulleras.

6) Om generaldirektören inom sex månader efter det att protestskrivelsen mottagits inte har erhållit något meddelande från den höga fördragsslutande part som inkommit med protesten om att denna har dragits tillbaka, kan den höga fördragsslutande part som ansöker om registrering begära skiljedom i enlighet med det i följande punkt angivna förfarandet.

7) Begäran om skiljedom får inte inges senare än ett år från den dag då generaldirektören mottagit protestskrivelsen. Var och en av de båda parterna i tvisten skall utse en skiljedomare. När det föreligger mer än en protest mot en ansökan om registrering, skall de höga fördragsslutande parter som inkommit med protesten gemensamt utse en enda skiljedomare. Dessa två skiljedomare skall utse en överdomare från den internationella lista som är nämnd i artikel 1 i dessa föreskrifter. Om de två skiljedomarna inte kan enas om valet, skall de anmoda presidenten för den internationella domstolen att utse en överdomare som inte nödvändigtvis behöver väljas från den internationella listan. Den således konstituerade skiljedomstolen skall själv fastställa sina procedurregler. Dess beslut skall inte kunna överklagas.

8) Var och en av de höga fördragsslutande parterna kan, när en tvist som den är part i uppstår, förklara att den inte önskar använda det i föregående punkt föreskrivna rättegångsförfarandet. I sådant fall skall protesten mot en ansökan om registrering av generaldirektören underställas de höga fördragsslutande parterna. Protesten godkänns endast om så beslutas med två tredjedels majoritet av de röstande höga fördragsslutande parterna. Omröstningen skall ske genom skriftväxling, om inte generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur anser det nödvändigt att sammankalla ett möte i kraft

---

av de befogenheter som åläggs honom enligt konventionens artikel 27. Om generaldirektören beslutar att voteringen skall ske per korrespondens, skall han anmoda de höga fördragsslutande parterna att översända sina röster i förseglat kuvert inom sex månader från den dag då de blev anmodade härtill.

Artikel 15 – Registrering

- 1) Generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur skall föra in i registret, under ett serienummer, varje slag av egendom för vilken ansökan om registrering har ingivits, under förutsättning att han inte har mottagit någon protest inom den tidsfrist som föreskrivs i artikel 14, punkt 1.
- 2) Om en protest framförts, skall generaldirektören utan förfång för bestämmelsen, föra in egendomen i registret endast om protesten återtagits eller inte godkänts i enlighet med bestämmelserna i antingen punkt 7 eller punkt 8 i artikel 14.
- 3) Varje gång artikel 11, punkt 3, tillämpas, skall generaldirektören föra in kulturegendomen i registret, om han blir anmodan härom av generalkommissarien för kulturegendom.
- 4) Generaldirektören skall utan dröjsmål sända en vidimerad kopia av varje i registret infört objekt till Förenta nationernas generalsekreterare, till de höga fördragsslutande parterna och, på anmodan av den part som ansöker om registrering, till alla andra stater som anges i artiklarna 30 och 32 i konventionen. Införandet i registret blir giltigt trettio dagar efter det att sådana kopior utsänts.

Artikel 16 – Strykning ur registret

- 1) Generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur kan avföra kulturegendom från registret
  - a) på anmodan av den höga fördragsslutande part, på vars territorium kulturegendomen befinner sig;
  - b) om den höga fördragsslutande part som ansökt om registrering har sagt upp konventionen, och när uppsägningen blir giltig;
  - c) i det speciella fall som anges i artikel 14, punkt 5, när en protest har godkänts enligt det förfarande som beskrivs i artikel 14, punkt 7 eller punkt 8.

- 2) Generaldirektören skall utan dröjsmål till Förenta nationernas generalsekreterare och alla de stater som har erhållit kopia av införandet i registret sända en vidimerad kopia av annulleringen. Strykning ur registret skall bli giltig trettio dagar efter det att kopiorna avsänts.

Kapitel III – TRANSPORT AV KULTURFÖREMÅL

Artikel 17 – Förfarande för att erhålla immunitet

1) Den i artikel 12, punkt 1, i konventionen, nämnda ansökningen skall sändas till generalkommissarien för kulturegendom. I ansökningen skall anges skälen på vilka den grundar sig det ungefärliga antalet och betydelsen av de föremål som skall flyttas, platsen där föremålen befinner sig, vart de avses flyttas samt transportmedel, transportväg och föreslagen dag för flyttningen och ges eventuella andra relevanta upplysningar.

2) Om generalkommissarien efter att ha inhämtat de yttranden han finner lämpliga anser att en sådan flyttning är berättigad, skall han samråda med delegaterna från berörda skyddsmakter angående de åtgärder som föreslås för genomförandet av transporten. Efter sådant samråd skall han underrätta berörda parter i konflikten om flyttningen och därvid ge alla väsentliga upplysningar,

3) Generalkommissarien skall utse en eller flera inspektörer, som skall förvissa sig om att transporten endast omfattar den egendom som anges i ansökan samt att den sker på det sätt som godkänts och är försedd med det karakteristiska emblemet. Inspektören eller inspektörerna skall medfölja transporten till bestämmelseorten.

Artikel 18 – Transport till ett annat land

Där transport under särskilt skydd sker till ett annat lands territorium, skall detta inte endast ske enligt konventionens artikel 12

och enligt artikel 17 i dessa föreskrifter utan även enligt följande bestämmelser:

- a) medan kulturegendomen befinner sig på en annan stats territorium, skall den staten vara depositär för egendomen och handha den med samma omsorg som den handhar sin egen kulturegendom av motsvarande betydelse;
- b) depositärstaten skall inte återlämna kulturegendomen förrän konflikten upphört. Sådant återlämnande skall ske inom sex månader från den dag då den begärts återlämnad;
- c) under de olika transportererna och medan kulturegendomen befinner sig på en annan stats territorium, skall den inte kunna beslagtas eller avyttras av vare sig den deponerande staten eller depositärstaten. Med den deponerande statens samtycke kan depositären dock ombesörja transport av egendomen till ett tredje lands territorium på de i denna artikel fastställda villkoren;
- d) i ansökan om särskilt skydd skall anges att den stat till vilkens territorium flyttningen av egendomen skall ske godtar bestämmelserna i denna artikel.

Artikel 19 – Ockuperat territorium

När en hög fördragsslutande part, som ockuperar ett territorium tillhörande en annan hög fördragsslutande part, transporterar kulturföremål till ett skyddsrum på någon annan plats inom detta territorium utan att ha möjlighet att följa det förfarande som fastställs i artikel 17 i föreskrifterna, skall den ifrågavarande flyttningen inte anses ske i strid med konventionens artikel 4, under förutsättning att generalkommissarien för kulturegendom, efter att ha konsulterat den personal som vanligen handhar föremålen, skriftligen försäkrar att förhållandena nödvändiggör sådan transport.

Kapitel IV – DET KARAKTERISTISKA EMBLEMET

Artikel 20 – Anbringande av emblemet

- 1) Hur det karakteristiska emblemet skall placeras och hur synligt det skall sitta överläts till varje hög fördragsslutande part att bestämma. Det kan anbringas på flaggor eller armbindlar, det kan målas på ett föremål eller visas på annat lämpligt sätt.
- 2) I händelse av väpnad konflikt och i de fall som anges i artiklarna 12 och 13 i konventionen skall emblemet dock, utan hinder för en mera fullständig utmärkning, anbringas på transportfordon på ett sådant sätt att det i dagsljus är väl synligt från marken och från luften. Från marken skall emblemet vara synligt
  - a) med jämna mellanrum och tillräckligt tätt för att tydligt ange gränserna för ett centrum för kulturminnesmärken under särskilt skydd ;
  - b) vid ingången till annan fast kulturegendom under särskilt skydd.

Artikel 21 – Identifiering av personer

- 1) De personer som nämns i konventionens artikel 17, punkt 2 (b) och (c), får bära en armbindel med det karakteristiska emblemet, utställt och stämplat av de behöriga myndigheterna.
- 2) Sådana personer skall ha ett speciellt identitetskort med det karakteristiska emblemet. På kortet skall anges åtminstone innehavarens efternamn och förnamn, födelsedatum, titel eller rang samt uppdrag. Kortet skall vara försett med innehavarens fotografi och hans namnteckning eller fingeravtryck eller båda.

Kortet skall vara försett med de berörda myndigheternas präglade stämpel.

3) Varje hög fördragsslutande part skall utarbeta sin egen typ av identitetskort med ledning av den modell som bifogas till exempel dessa föreskrifter. De höga fördragsslutande parterna skall sända varandra ett exemplar av den modell som de använder. Identitetskorten skall om möjligt utställas i minst två exemplar, varav det ena skall behållas av den utfärdande staten.

4) De nämnda personerna får inte utan giltigt skäl fråntas identitetskortet eller rätten att bära armbindeln.

PROTOKOLL

De höga fördragsslutande parterna har enats om följande:

I

- 1) Varje hög fördragsslutande part åtar sig att under väpnad konflikt hindra utförsel från ett territorium, som den ockuperar, av kulturegendom av det slag som anges i artikel I i konventionen om skydd av kulturegendom under väpnad konflikt, undertecknad i Haag den 14 maj 1954.
- 2) Varje hög fördragsslutande part åtar sig att förvara kulturegendom, som direkt eller indirekt förts in till dess territorium från ett ockuperat territorium. Detta skall antingen ske automatiskt vid införseln av egendomen eller, i annat fall, på anmodan av det sistnämnda territoriets myndigheter.
- 3) Varje hög fördragsslutande part åtar sig att vid fientligheternas upphörande till det tidigare ockuperade territoriets behöriga myndigheter returnera den kulturegendom som befinner sig på dess territorium, om egendomen har exporterats i strid med den princip som fastställs i punkt 1. Sådan egendom skall aldrig kvarhållas som krigsskadeersättning.
- 4) Den höga fördragsslutande part som hade skyldighet att hindra utförsel av kulturegendom från ett territorium som den ockuperar skall betala ersättning till innehavare i god tro av sådan egendom, som skall returneras i enlighet med föregående punkt.

II

5) Kulturegendom som kommer från en hög fördragsslutande parts territorium och har deponerats av denna på en annan hög fördragsslutande parts territorium i syfte att skydda föremålen mot de faror som en väpnad konflikt innebär, skall vid fientligheternas upphörande returneras av den sistnämnda parten till de behöriga myndigheterna på det territorium varifrån den kom.

III

6) Detta protokoll skall vara daterat den 14 maj 1954 och skall fram till den 31 december 1954 vara öppet för undertecknande för alla stater som inbjudits till den konferens som ägde rum i Haag från den 21 april till den 14 maj 1954.

- 7) a) Detta protokoll skall ratificeras av signatärstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella förfaranden.
b) Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

8) Från dagen för dess ikraftträdande skall detta protokoll vara öppet för anslutning av alla stater som omnämns i punkt 6 och som inte har undertecknat det samt för alla stater som är inbjudna att ansluta sig av styrelsen för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur. Anslutningen skall ske genom deposition av ett anslutningsinstrument hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

9) De stater som anges i punkterna 6 och 8 kan i samband med undertecknande, ratifikation eller anslutning förklara att de inte

vill vara bundna av bestämmelserna i avsnitt I och II i detta protokoll.

- 10 a) Detta protokoll träder i kraft tre månader efter det att fem ratifikationsinstrument har deponerats.
  - b) Därefter träder det i kraft för varje hög fördragsslutande part tre månader efter deponeringen av dess ratifikations- eller anslutningsinstrument.
  - c) Det fall som avses i artiklarna 18 och 19 i konventionen om skydd av kulturogendom i händelse av väpnad konflikt, undertecknad i Haag den 14 maj 1954, skall medföra omedelbart ikraftträdande av ratifikation och anslutningar som deponerats av parterna i konflikten före eller efter fientligheternas eller ockupationens början. I sådana fall skall generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur sända de underrättelser som avses i punkt 14 på snabbast möjliga sätt.
- 11 a) Varje stat som är part i protokollet skall dagen för dess ikraftträdande vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa dess faktiska tillämpning inom sex månader från dess ikraftträdande.
  - b) Denna period skall vara sex månader från dagen för deponering av ratifikations- eller anslutningsinstrument för alla stater som deponerar sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument efter protokollets ikraftträdande.
- 12) Varje hög fördragsslutande part kan vid ratifikation eller anslutning eller när som helst därefter genom en underrättelse ställd till generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur förklara att detta protokoll skall utvidgas till att gälla för alla eller några av de territorier för vars internationella förbindelser den ansvarar. Den nämnda underrättelsen skall få verkan tre månader från dagen för mottagandet.

-
- 13 a) Varje hög fördragsslutande part kan på sina egna vägnar eller för varje territorium för vars internationella förbindelser den ansvarar säga upp detta protokoll.
- b) Uppsägningen skall ske genom ett skriftligt dokument, som skall deponeras hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.
- c) Uppsägningen träder i kraft ett år efter mottagandet av den skriftliga uppsägningen. Om emellertid den uppsägande parten vid utgången av denna tid är invecklad i en väpnad konflikt skall uppsägningen inte träda i kraft förrän fientligheterna upphört eller förrän hemsändandet av kulturföremål har fullföljts, om detta äger rum senare.
- 14) Generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur skall underrätta de stater som avses i punkterna 6 och 8 samt Förenta nationerna om deponering av alla ratifikations-, anslutnings- och godtagandeinstrument som anges i punkterna 7, 8 och 15 och om de underrättelser och uppsägningar som anges i punkterna 12 och 13.
- 15 a) Detta protokoll kan revideras om mer än en tredjedel av de höga fördragsslutande parterna anhåller härom.
- b) Generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur skall sammankalla en konferens för detta ändamål.
- c) Ändringar i detta protokoll träder i kraft först sedan de enhälligt har antagits av de höga fördragsslutande parter som är representerade på konferensen och godkänts av varje hög fördragsslutande part.
- d) De höga fördragsslutande parternas godtagande av ändringar i detta protokoll, som har antagits av den under b) och c) nämnda konferensen, skall ske genom deponering av ett formellt instrument hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

e) Efter ikraftträdandet av ändringar i detta protokoll skall endast protokollets text i sin reviderade version vara öppen för ratifikation och anslutning.

I enlighet med artikel 102 i Förenta nationernas stadga, skall detta protokoll registreras i Förenta nationernas sekretariat på anmodan av generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

Upprättat i Haag den 14 maj 1954 på, engelska, franska, ryska, och spanska, vilka texter skall ha samma giltighet, i ett enda exemplar som skall deponeras i arkivet hos Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur och vidimerade kopior skall tillställas alla stater som avses i punkterna 6 och 8 och till Förenta nationerna.

RESOLUTIONER

Resolution I

Konferensen uttrycker sin förhoppning om att Förenta nationernas behöriga organ, i händelse av militära aktioner i enlighet med stadgan, beslutar att konventionen skall tillämpas av de väpnade styrkor som deltar i sådana aktioner.

Resolution II

Konferensen uttrycker sin förhoppning om att var och en av de höga fördragsslutande parterna, när de ansluter sig till konventionen, inom ramen för sina konstitutionella och administrativa regler tillsätter en nationell rådgivande kommitté sammansatt av ett litet antal framstående personer, till exempel högre tjänstemän vid arkeologiska institutioner, muséer m.m., en representant för de militära myndigheterna, en representant för utrikesministeriet, en folkrättsexpert och två eller tre andra medlemmar, vilkas officiella uppgifter eller specialkunskaper hör till de områden som täcks av konventionen.

Kommittén bör vara underställd det statsråd eller den ledande ämbetsman som är ansvarig för det nationella organ som huvudsakligen handhar frågor om tillvaratagandet av kulturarvet. Kommitténs viktigaste uppgifter skall vara

- a) att avge yttranden angående nödvändiga åtgärder för tillämpning av konventionen vad avser såväl lagstiftning som tekniska och militära frågor, både i fredstid och under väpnad konflikt.
- b) att i händelse av väpnad konflikt eller när en sådan konflikt syns vara omedelbart förestående vända sig till sin regering med avsikt att säkerställa att de kulturvärden som befinner sig

inom eget eller andra länders territorier respekteras och skyddas av landets väpnade styrkor i enlighet med bestämmelserna i denna konvention.

c) att i samråd med sin regering svara för förbindelser och samarbete med andra nationella kommittéer av samma slag samt med behöriga internationella organ.

Resolution III

Konferensen uttrycker sin förhoppning om att generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur snarast möjligt efter ikraftträdandet av konventionen om skydd för kulturogömdom i händelse av väpnad konflikt sammankallar ett möte, där de höga fördragsslutande parterna är representerade.

SVENSKA UNESCORÅDETS SKRIFTSERIE

Beställs kostnadsfritt från Svenska Unescorådet, Utbildnings-
departementet, 103 33 Stockholm (Fax 08-411 04 70)

- 1/91 **A decade of reading research in Sweden** av Ingvar Lundberg
- 2/91 **Deklaration och rekommendationer om undervisning i miljöfrågor**
- 3/91 **Till systrars hjälp - om alfabetisering av kvinnor i tredje världen**
- 4/91 **Världskonferensen Utbildning för alla, Jomtien, Thailand, mars 1991**
- 5/91 **Jomtien och se'n? - slutrapport från den svenska nationalkommittén för FNs internationella läskunnighetsår 1990**
- 6/91 **Rekommendationer för vård av inhemska och folkliga kulturtraditioner**
- 1/92 **Women and Literacy: Yesterday, today and tomorrow** seminarierapport
- 2/92 **Evaluation of higher education in a changing Europe** seminarierapport
- 3/92 **Rapport från Unescos generalkonferens 1991**
- 4/92 **The status of the artist** utdrag ur Konstnårsberedningens utredning
- 1/93 **The co-existence of communities with diversified cultural identities**
- 2/93 **Konvention om skydd för världens kultur- och naturarv** nytryck av 6/84
- 3/93 **Rekommendation om raser och rasfördomar** nytryck av 3/80
- 4/93 **Rek. om utbildning för internationell förståelse** nytryck av 3/76
- 1/94 **Unesco - FNs organ för utbildning, vetenskap, kultur och media**
- 2/94 **Rapport från Unescos generalkonferens 1993**
- 3/94 **Resources for Culture - Culture in the neighbourhood** seminarierapport
- 4/94 **Information as Protection against War Damages to the Cultural Heritage**
- 1/95 **Konvention om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt** (Haagkonventionen 1954) nytryck av 5/84
- 2/95 **Unescos folkbiblioteksmanifest 1994**